

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
FINANCIJSKI INSPEKTORAT**

SMJERNICE

**ZA PROVEDBU MJERA ZA SPRJEČAVANJE FINANCIRANJA TERORIZMA ZA
OBVEZNIKE IZ NADLEŽNOSTI FINANCIJSKOG INSPEKTORATA**

Zagreb, siječanj 2022.

SADRŽAJ

	Str.
UVOD.....	3
MEĐUNARODNI I DOMAĆI PRAVNI OKVIR.....	3
FINANCIRANJE TERORIZMA.....	4
Definicija.....	4
Faze financiranja terorizma.....	5
Metode financiranja terorizma.....	5
Poveznica između pranja novca i financiranja terorizma.....	6
Ciljane financijske sankcije za sprječavanje financiranja terorizma (FATF, UN Vijeće sigurnosti i EU).....	6
PROLIFERACIJA ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE.....	8
Ciljane financijske sankcije za sprječavanje proliferacije oružja za masovno uništenje (FATF, UN Vijeće sigurnosti i EU).....	9
CILJANE FINANCIJSKE SANKCIJE U RH – MJERA OGRANIČAVANJA RASPOLAGANJA IMOVINOM.....	10
SKRAĆENICE.....	11
POJMOVNIK.....	11
DODACI	
DODATAK 1 – KORISNE POVEZNICE.....	14
DODATAK 2 – INDIKATORI ZA PREPOZNAVANJE FT.....	15
DODATAK 3 – INDIKATORI ZA PREPOZNAVANJE PROLIFERACIJE ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE.....	17

UVOD

Svrha ove smjernice je jačanje svijesti obveznika primjene mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma iz nadležnosti Financijskog inspektorata u pogledu prijetnji i mogućih rizika terorizma i financiranja terorizma, provedbe ciljanih financijskih sankcija za sprječavanje financiranja terorizma i međunarodnih mjera ograničavanja, te, po mogućnosti, osigurati donošenje ujednačenih procedura u njihovom postupanju po ovim pitanjima kako bi se osiguralo pravodobno prijavljivanje transakcija sumnjivih na financiranje terorizma nadležnim tijelima.

Ova smjernica namijenjena je obveznicima provedbe mjera i radnji za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma propisanih Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koje nadzire Financijski inspektorat: obveznicima iz financijskog sektora (HBOR, Hrvatska pošta, davatelji kredita, ovlašteni mjenjači i zastupnici institucija za platni promet iz druge države članice i distributeri izdavatelja elektroničkoga novca iz druge države članice, a koji nisu u nadležnosti Hrvatske narodne banke) i obveznicima iz sektora profesionalnih djelatnosti (odvjetnici, javni bilježnici, revizori, porezni savjetnici, posrednici u prometu nekretninama, računovođe, pružatelji usluga povezanih s trgovačkim društvima ili trustovima itd.).

Ovaj dokument ažurirana je izvedenica Općih smjernica Financijskog inspektorata iz 2020. i čita se zajedno s tim dokumentom.

MEĐUNARODNI I DOMAĆI PRAVNI OKVIR

Stručna skupina za financijsko djelovanje (engl. Financial Action Task Force (FATF)) objavila je 2012. revidirane preporuke koje i preporuku vezanu za sprječavanje proliferacije oružja za masovno uništenje.

Preporuka 6 FATF-a usmjerena je na poduzimanje preventivnih mjera koje su potrebne i jedinstvene u kontekstu zaustavljanja tijeka sredstava ili druge imovine upućene terorističkim skupinama. Navedenom preporukom FATF-a zahtijeva se od država da usvoje režime financijskih sankcija kako bi se uskladili s rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda donesenim u svrhu sprječavanja i suzbijanja terorizma i financiranja terorizma. Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda zahtijevaju od država da zamrznu, bez odgađanja, sredstva ili drugu imovinu, te da osiguraju da nikakva sredstva ili druga imovina nije dostupna za korištenje niti jednoj fizičkoj ili pravnoj osobi odnosno drugom subjektu koji se nalazi na popisima osoba određenih rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.

Preporuka 7 FATF-a od država zahtijeva primjenu ciljanih financijskih sankcija koje zahtijevaju zamrzavanje sredstava ili druge imovine te osiguranje da nikakva sredstva ili druga imovina ne budu dostupni za korištenje niti jednoj fizičkoj ili pravnoj osobi odnosno drugom subjektu koji se nalazi na popisima osoba koje su povezane s proliferacijom oružja za masovno uništenje i financiranjem iste, a koji su izrađeni na temelju rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.

Provođenje mjera radi sprječavanja financiranja terorizma i proliferacije OMU-a od strane obveznika temelji se na pozitivnim propisima Republike Hrvatske, mjerama ograničavanja

(sankcijama) određenima rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda te neposredno primjenjivim propisima Europske unije.

Iako je Nacionalnom procjenom rizika (ažurirana 2020.) ukupna prijetnja FT u Republici Hrvatskoj procijenjena niskom, rizik je svakako veći za određene sektore obveznika ili u transakcijama sa strankama koje dolaze iz rizičnih jurisdikcija.

Obveznici moraju uključiti borbu protiv financiranja terorizma u svoje politike, kontrole i postupke koji su razmjerni rizicima financiranja terorizma utvrđenima u okviru procjene rizika financiranja terorizma koju provode prema članku 12. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017., 39/2019. i 151/2022.; dalje u tekstu: ZSPNFT).

Također, obveznici su dužni primjenjivati mjere ograničavanja u skladu s pravnim aktima Europske unije i Ujedinjenih naroda, koji uključuju i mjere ograničavanja koje se odnose na financiranje terorizma i proliferaciju OMU-a, a postupak primjene tih mjera određen je Zakonom o međunarodnim mjerama ograničavanja ("Narodne novine", br. 139/2008., 41/2014. i 63/2019.; dalje u tekstu: ZMMO).

FINANCIRANJE TERORIZMA

Definicija

Terorizam, u najširem smislu riječi, podrazumijeva svako korištenje nasilja za postizanje ciljeva koji se terorizmom žele ostvariti: politički, nacionalni, religijski i drugi ciljevi. Nasilje je sredstvo prisile nad određenim subjektima (državom, međunarodnom organizacijom i sl.) da nešto učine ili propuste učiniti. Sukladno odredbi Okvirne odluke Vijeća EU o borbi protiv terorizma od 13. lipnja 2002., terorističko djelo jest: „Djelo koje s obzirom na svoju prirodu i kontekst, može ozbiljno naštetiti državi ili međunarodnoj organizaciji te koje je počinjeno s namjerom ozbiljnog zastrašivanja pučanstva ili nezakonitog prisiljavanja vlade da nešto učini ili se suzdrži od toga ili ozbiljnog destabiliziranja ili uništavanja osnovne političke, ustavne ili gospodarske strukture države ili međunarodne organizacije“. Odredbe Kaznenog zakona Republike Hrvatske koje se odnose na terorizam u cijelosti su usklađene s Okvirnom odlukom Vijeća EU.

Financiranje terorizma, kao poseban oblik financijskog kriminala, predstavlja problem koji u današnje vrijeme ozbiljno zaokuplja čitavu međunarodnu zajednicu. Intenzitet međunarodnih terorističkih aktivnosti ovisi o sredstvima koja teroristi mogu pribaviti, stoga je od velikog značaja za sprječavanje i otkrivanje FT, onemogućiti i pravodobno razotkriti pokušaje financiranja terorističkih aktivnosti.

Sukladno članku 3. stavku 3. ZSPNFT-a, FT smatra se osiguravanje ili prikupljanje sredstava, odnosno pokušaj osiguravanja ili prikupljanja sredstava, zakonitih ili nezakonitih, na bilo koji

način, izravno ili neizravno, s namjerom da se upotrijebe ili sa znanjem da će biti upotrijebljena, u cijelosti ili dijelom, od strane terorista ili terorističke organizacije u bilo koju svrhu, što uključuje i počinjenje terorističkoga kaznenog djela, ili od strane osoba koje financiraju terorizam.

Stavak 4. istog članka određujući **terorističko kazneno djelo** upućuje na relevantne odredbe Međunarodne konvencije o sprječavanju financiranja terorizma iz 1999. godine¹ te na odredbe o kaznenom djelu terorizma i kaznenim djelima povezanim s terorizmom koji su propisani u glavi Kaznenog zakona koja propisuje kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva.

U stavcima 5. i 6. istog članka dane su definicije terorista i terorističke skupine odnosno organizacije.

Popis indikatora za sprječavanje financiranja terorizma nalazi se u Dodatku 2. ovih Smjernica.

Metode financiranja terorizma

Dvije su primarne metode financiranja terorističkih aktivnosti:

- 1. Prikupljanje financijske pomoći** - Članovi terorističkih skupina mogu financirati svoje terorističke aktivnosti putem vlada država ili organizacija, no u posljednje je vrijeme takva metoda financiranja u opadanju. Potpora države zamijenjena je potporom iz drugih izvora kao što je potpora pojedinaca koji posjeduju značajna financijska sredstva ili objedinjena sredstva od nesumnjivih darovatelja neprofitnim organizacijama.
- 2. Aktivnosti koje generiraju dobit** - Izvori FT mogu potjecati iz nezakonitih aktivnosti kao što su prijevara, trgovanje drogom ili otmica, a mogu potjecati i iz zakonitih izvora, kao što su zajmovi, članske pristojbe, prodaja publikacija, donacija i sl. Otmice i iznude imaju dvostruki cilj: pružiti terorističkoj organizaciji financijsku potporu uz istodobno zastrašivanje ciljanog stanovništva ili grupe ljudi.

Faze financiranja terorizma

Sumnja na FT se može javiti u svakoj od 4 faze FT:

- 1. prikupljanje novčanih sredstava** - novčana sredstva se mogu prikupljati iz zakonitog poslovanja (donacije neprofitnim organizacijama, nenamjenski krediti i zajmovi i sl., a neprofitne organizacije ili fizičke osobe su povezane s terorističkim skupinama ili iz kriminalnih aktivnosti (npr. trgovina drogom, ljudima, otmice, iznude i sl.);

¹ („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, br. 16/03; dalje u tekstu: „Međunarodna konvencija iz 1999.“)

2. **čuvanje prikupljenih novčanih sredstava** – nakon što se prikupe, novčana sredstva treba čuvati tako da se ne osujeti svrha za koju su prikupljeni pa se tako čuvaju u manjim iznosima na različitim računima povezanih fizičkih ili pravnih osoba;
3. **prijenos novčanih sredstava** – različitim načinima pokušava se teroristima prenijeti novac, pa se često koriste prijenos novca elektronskim putem i neki drugi formalni načini, a nisu isključeni niti neformalni načini prijenosa novca poput krijumčarenja novca i sl.,
4. **korištenje novčanih sredstava** – to je faza u kojoj se zakonito ili nezakonito prikupljen novac upotrebljava za obavljanje terorističkih aktivnosti.

Obveznik ne bi trebao utvrđivati je li kazneno djelo izvršeno odnosno je li planirano već je, u slučaju da se javi sumnja, uloga obveznika prijaviti sumnjive transakcije, sredstva i osobe Uredu za sprječavanje pranja novca, na način opisan u poglavlju 6. ovih Smjernica, koji će uz pomoć drugih nadležnih tijela istražiti postoji li veza s terorizmom u konkretnom slučaju.

Veza između pranja novca i financiranja terorizma

Metode i tehnike koje se koriste za FT-a slične su onima koje se koriste za PN, ali istovremeno među njima postoje i značajne razlike. Kada je riječ o PN-u, sredstva koja se plasiraju u prvoj fazi procesa PN-a uvijek potječu iz nezakonitih aktivnosti dok sredstva za FT mogu potjecati kako iz nezakonitih, tako i iz zakonitih izvora. Kad se radi o sredstvima koja potječu iz nezakonitih izvora, FT ima mnogo dodirnih točaka s PN u vidu korištenja metoda i tehnika, a kada je riječ o sredstvima koja potječu od zakonitih izvora, ta sredstva je još teže otkriti i pratiti.

Uspostavljanje poslovnih odnosa s terorističkim skupinama predstavlja za financijske institucije kao i za one koji obavljaju tzv. profesionalne djelatnosti visok reputacijski i operativni rizik te neželjene zakonske posljedice.

Stoga je potreban učinkovit sustav za SPNFT koji obuhvaća i jedan i drugi aspekt financijskog kriminala. Takav sustav morao bi moći spriječiti, otkriti i kazniti kako plasiranje nezakonitih novčanih sredstava u zakoniti financijski sustav, tako i osiguravanje financijskih sredstava teroristima i terorističkim organizacijama za financiranje njihovih aktivnosti. Za takvo funkcioniranje sustava potrebna je visoka razina međusobne suradnje nadzornih tijela i obveznika, pravilna primjena odredaba ZSPNFT-a te pravovremena reakcija u slučaju sumnje na PN/FT.

Ciljane financijske sankcije za sprječavanje FT (FATF, Vijeće sigurnosti UN-a i EU)

Mjere ograničavanja (sankcije) jesu oblik pritiska na države, fizičke i pravne osobe i druge subjekte te pojedine skupine koji predstavljaju prijetnju miru i sigurnosti u svijetu, a dio su sveukupnog političkog pristupa utemeljenog na političkom dijalogu i naporima za postizanjem mirnog rješavanja kriznih situacija. Mjerama ograničavanja nastoje se ostvariti sljedeći ciljevi:

- promijeniti ponašanje kojim se narušava mir i stabilnost u svijetu,
- spriječiti nezakonito stjecanje materijalnih dobara,
- zabraniti korištenje nezakonito stečenih financijskih sredstava i uporabu tehnologije u nezakonite svrhe.

Preporuka 6 FATF-a usmjerena je na poduzimanje preventivnih mjera koje su potrebne i jedinstvene u kontekstu zaustavljanja tijeka sredstava ili druge imovine upućene terorističkim skupinama. Navedenom preporukom FATF-a zahtijeva se od država da usvoje režime financijskih sankcija kako bi se uskladili s rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a donesenih u svrhu sprječavanja i suzbijanja terorizma i financiranja terorizma. Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a zahtijevaju od država da zamrznu, bez odgađanja, sredstva ili drugu imovinu, te da osiguraju da nikakva sredstva ili druga imovina nije dostupna za korištenje:

- nijednoj fizičkoj ili pravnoj osobi odnosno drugom subjektu kojeg odredi Vijeće sigurnosti UN-a (Vijeće sigurnosti) prema Poglavlju VII Povelje UN-a, što nalaže rezolucija 1267 (iz 1999.) Vijeća sigurnosti i rezolucije koje su uslijedile nakon nje²; ili
- nijednoj fizičkoj ili pravnoj osobi odnosno drugom subjektu kojeg odredi ta država sukladno rezoluciji 1373 (iz 2001.) Vijeća sigurnosti.

Osim mjera ograničavanja koje se sukladno rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a primjenjuju prema osobama s popisa fizičkih i pravnih osoba i drugih subjekata povezanih s Talibanima, odnosno ISIL-om i Al-Qaida-om, EU također može autonomno primijeniti mjere ograničavanja prema fizičkim i pravnim osobama i drugim subjektima povezanim s ISIL-om i Al-Qaidom na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2016/1686 od 20. rujna 2016. godine. Prije usvajanja navedene uredbe, mjere ograničavanja su se mogle primijeniti samo prema osobama koje je na popise uvrstilo Vijeće sigurnosti UN-a. U skladu s navedenom uredbom, EU ima vlastiti popis osoba povezanih s ISIL-om i Al-Qaidom na koje se primjenjuju mjere ograničavanja.

Obveznici iz ovih Smjernica su dužni, prije uspostavljanja poslovnog odnosa odnosno prije provođenja povremene transakcije te prilikom provedbe mjere stalnog praćenja poslovnog odnosa provjeriti nalaze li se njihove stranke na relevantnim popisima (sankcijskim listama) osoba prema kojima se provode ciljane financijske sankcije. Ako se stranka nalazi na takvom popisu, obveznik je dužan primijeniti mjere ograničavanja raspolaganja imovinom te poduzeti druge mjere u pogledu obavljanja nadzornih tijela (vidi toč. 1.8. ovih Smjernica).

² Preporuka 6 primjenjuje se na sve sadašnje i buduće rezolucije koje će uslijediti nakon rezolucije 1267(1999.) i svake buduće rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda koje nameću ciljane financijske sankcije u kontekstu financiranja terorizma. rezolucije koje su uslijedile nakon rezolucije 1267 (1999.) su rezolucije: 1333 (2000.), 1363 (2001.), 1390 (2002.), 1452 (2002.), 1455 (2003.), 1526 (2004.), 1617 (2005.), 1730 (2006.), 1735 (2006.), 1822 (2008.), 1904 (2009.), 1988 (2011.), i 1989 (2011.).

PROLIFERACIJA ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE

Usporedno i zajedno s nastojanjem SPNFT-a nastoji se spriječiti, suzbiti te onemogućiti financiranje proliferacije (širenja) oružja za masovno uništenje. Suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje i sustava njegove isporuke u vrhu je prioriteta sigurnosne politike i predstavlja odgovor na globalne sigurnosne prijetnje.

Pojam „**oružje za masovno uništenje**“ obuhvaća svako kemijsko, biološko, radiološko i nuklearno (KBRN) oružje odnosno sve vrste oružja s potencijalom da u jednom trenu ubiju milijune civila, ugroze prirodno okruženje i bitno promijene svijet te živote budućih generacija svojim katastrofalnim učincima, kako je definirano u međunarodnim ugovorima, konvencijama, sporazumima i protokolima.

Pojam „**proliferacije oružja za masovno uništenje**“ podrazumijeva razvoj, proizvodnju, stjecanje i posjedovanje, skladištenje i isporuku, transport i prijenos oružja za masovno uništenje, kao i sredstava za njegovo prenošenje suprotno nacionalnim zakonima ili međunarodnim obvezama. Također uključuje i korištenje tehnologije, softvera, roba i usluga te stručnog znanja.

Financiranjem proliferacije oružja za masovno uništenje smatra se osiguravanje ili prikupljanje sredstava, odnosno pokušaj osiguravanja ili prikupljanja sredstava, zakonitih ili nezakonitih, na bilo koji način, izravno ili neizravno, s namjerom da se upotrijebe ili sa znanjem da će biti upotrijebljena, u cijelosti ili dijelom u svrhu proliferacije oružja za masovno uništenje.

Republika Hrvatska je stranka i aktivna sudionica svih glavnih međunarodnih sporazuma o neširenju oružja za masovno uništenje, sporazuma o kontroli naoružanja i razoružanju. U skladu s time, Republika Hrvatska aktivno radi na sprječavanju proliferacije oružja za masovno uništenje te financiranju proliferacije.

FATF također, u okviru svojeg područja djelovanja utvrđuje standarde u području sprječavanja proliferacije oružja za masovno uništenje pa se sukladno tome Preporuka 7 FATF-a odnosi na sprječavanje proliferacije oružja za masovno uništenje i primjenu ciljanih financijskih sankcija propisanih relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a koje se odnose na Demokratsku Narodnu Republiku Koreju³ i Islamsku Republiku Iran⁴.

Osim rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, na razini Europske unije, Vijeće EU usvojilo je dvije uredbe u pogledu mjera ograničavanja protiv Demokratske Narodne Republike Koreje i Irana,

³ Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1718 (2006) koja se odnosi na Demokratsku Narodnu Republiku Koreju, kao i sve rezolucije koje iz nje proizlaze (kao što su 1874,2087,2094,2270,2321,2356,2371,2375,2397)

⁴ Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 2231 (2015) koja se odnosi na Islamsku Republiku Iran i svih budućih rezolucija.

a koje se primjenjuju radi suzbijanja i sprječavanja proliferacije oružja za masovno uništenje i financiranja iste, a u Republici Hrvatskoj se izravno primjenjuju.⁵

Temeljem rezolucija UN-a sastavljeni su popisi fizičkih i pravnih osoba i drugih subjekata, a poveznice na relevantne popise nalaze se u Dodatku 1. ovih Smjernica.

Popisi relevantni za primjenu navedenih Uredaba EU utvrđuju se i objavljuju u njihovim priložima.

Popis indikatora za sprječavanje proliferacije oružja za masovno uništenje nalazi se u Dodatku 3. ovih Smjernica.

Ciljane financijske sankcije za sprječavanje proliferacije oružja za masovno uništenje (FATF, Vijeće sigurnosti UN-a i EU)

Preporuka 7 FATF-a, od država zahtijeva primjenu ciljanih financijskih sankcija koje zahtijevaju zamrzavanje, bez odgađanja, sredstava ili druge imovine te osiguranje da nikakva sredstva ili druga imovina ne budu dostupni za korištenje nijednoj fizičkoj ili pravnoj osobi odnosno drugom subjektu koji se nalaze na popisima osoba koji su povezani s proliferacijom oružja za masovno uništenje i financiranjem iste, a koji su izrađeni na temelju rezolucija - Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1718 (2006) i 2231 (2015), odnosno koji su izrađeni za potrebe primjene mjera ograničavanja iz Uredaba Vijeća (EU) – Uredbe Vijeća (EU) 2017/1509 i Uredbe Vijeća (EU) 267/2012.

U skladu s time, zahtjevi iz Preporuke 7 FATF-a usmjereni su na primjenu preventivnih mjera sa svrhom zaustavljanja tijeka sredstava ili druge imovine te sprječavanja korištenja tih sredstava ili imovine za proliferaciju oružja za masovno uništenje te financiranje proliferacije.

Obveznici iz ovih Smjernica su dužni, prije uspostavljanja poslovnog odnosa odnosno prije provođenja povremene transakcije te prilikom provedbe mjere stalnog praćenja poslovnog odnosa provjeriti nalaze li se njihove stranke na relevantnim popisima (sankcijskim listama) osoba prema kojima se provode ciljane financijske sankcije. Ako se stranka nalazi na takvom popisu, obveznik je dužan primijeniti mjere ograničavanja raspolaganja imovinom te poduzeti druge mjere u pogledu obavještanja nadzornih tijela (vidi toč. 1.8. ovih Smjernica).

⁵ Uredba Vijeća (EU) 2017/1509 od 30. kolovoza 2017. o mjerama ograničavanja protiv Demokratske Narodne Republike Koreje i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 329/2007 i Uredba Vijeća (EU) 267/2012 od 23. ožujka 2012. o mjerama ograničavanja protiv Irana i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 961/2010.

CILJANE FINANCIJSKE SANKCIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ – MJERA OGRANIČAVANJA RASPOLAGANJA IMOVINOM

Republika Hrvatska kao članica UN-a i EU primjenjuje sve ciljane financijske sankcije nametnute od strane Vijeća sigurnosti UN-a i EU, radi uspostavljanja i/ili očuvanja međunarodnog mira i sigurnosti, poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, razvoja i jačanja demokracije i pravne države te drugih s međunarodnim pravom usklađenih ciljeva.

U Republici Hrvatskoj, Zakonom o međunarodnim mjerama ograničavanja⁶ (dalje u tekstu: ZMMO) uređen je postupak primjene međunarodnih mjera ograničavanja te su definirane mjere ograničavanja koje se primjenjuju u skladu s pravnim aktima i odlukama EU i UN-a.

Odredbom članka 10. stavka 1. ZMMO-a propisana je obveza svih fizičkih i pravnih osoba i drugih subjekata postupati sukladno odredbama ZMMO-a te drugih propisa donesenih na temelju ZMMO-a, osigurati izravnu primjenu mjera ograničavanja u svom djelokrugu te o tome obavijestiti Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (dalje u tekstu: MVEP).

Detaljnije o provođenju Međunarodnih mjera ograničavanja, te popisi fizičkih i pravnih osoba i drugih subjekata pod međunarodnim mjerama ograničavanja dostupni su na mrežnim stranicama MVEP-a: <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/medunarodne-mjere-ogranicavanja/>

⁶ Narodne novine br. 139/08, 41/14, 63/19

POPIS KRATICA

DNFBP	Određeni nefinancijski sektori i samostalne profesije (eng. <i>Designated Non-Financial Business and Professions</i>)
EU	Europska unija
FATF	Skupina zemalja za financijsku akciju (eng. <i>Financial Action Task Force</i>)
FOJ (eng. <i>FIU</i>)	Financijsko-obavještajna jedinca (eng. <i>Financial Intelligence Unit</i>)
FT	Financiranje terorizma
MVEP	Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
PN	Pranje novca
PN/FT	Pranje novca i financiranje terorizma
RBA	Pristup utemeljen na procjeni rizika (eng. <i>Risk Based Approach</i>)
SOA	Sigurnosno-obavještajna agencija
SPNFT	Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
UN	Ujedinjeni narodi
Ured	Ured za sprječavanje pranja novca
ZFI	Zakon o Financijskom Inspektoratu Republike Hrvatske
ZMMO	Zakon o međunarodnim mjerama ograničavanja
ZSPNFT	Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma

POJMOVNIK

Svi pojmovi korišteni u ovim Smjernicama imaju identično značenje kao u Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma:

Druge pravne osobe odnosno s njima izjednačeni subjekti	jesu udruge, zaklade i fundacije te ostale pravne osobe koje ne obavljaju gospodarsku djelatnost, kao i vjerske zajednice i udruge koje nemaju svojstvo pravne osobe te drugi subjekti koji nemaju pravnu osobnost, ali samostalno nastupaju u pravnom prometu
Država članica	jest država članica Europske unije ili država potpisnica Sporazuma o osnivanju Europskoga gospodarskog prostora

Financijska institucija	pojam koji se koristi za obveznike iz članka 9. stavka 2. točaka 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. i 17. a), b), c), d) i e) ovoga Zakona, te njihove podružnice, neovisno o tome je li njezino glavno sjedište u Europskoj uniji ili u trećoj zemlji
Financiranje terorizma	osiguravanje ili prikupljanje sredstava, odnosno pokušaj osiguravanja ili prikupljanja sredstava, zakonitih ili nezakonitih, na bilo koji način, izravno ili neizravno, s namjerom da se upotrijebe ili sa znanjem da će biti upotrijebljena, u cijelosti ili dijelom, za počinjenje terorističkoga kaznenog djela, od strane terorista ili terorističke organizacije
Financiranje proliferacije oružja za masovno uništenje	osiguravanje ili prikupljanje sredstava, odnosno pokušaj osiguravanja ili prikupljanja sredstava, zakonitih ili nezakonitih, na bilo koji način, izravno ili neizravno, s namjerom da se upotrijebe ili sa znanjem da će biti upotrijebljena, u cijelosti ili dijelom u svrhu proliferacije oružja za masovno uništenje
Gotovina	novčanice i kovani novac koji su u optjecaju kao zakonsko sredstvo plaćanja
Gotovinska transakcija	svaka transakcija pri kojoj obveznik od stranke primi gotov novac, odnosno stranci preda gotov novac u posjedovanje i na raspolaganje
Identifikacija i verifikacija identitete stranke	predstavlja utvrđivanje i provjeru identiteta stranke odnosno postupak prikupljanja podataka i informacija o stranci te njihovo provjeravanje korištenjem dokumenata, podataka i informacija dobivenih iz pouzdanoga i neovisnoga izvora
Imovina	jest imovina svake vrste, bilo fizička ili ne, pokretna ili nepokretna, materijalna ili nematerijalna i pravni dokumenti ili instrumenti u bilo kojem obliku, uključujući elektronički ili digitalni, kojima se dokazuje vlasništvo nad imovinom ili udio u imovini te vrste
Moneyval	Posebni odbor stručnjaka Vijeća Europe (MONEYVAL) zadužen je za praćenje provođenja mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma.
Neprofitne organizacije	jesu udruge, zaklade, fundacije, vjerske zajednice i druge pravne osobe koje ne obavljaju gospodarsku djelatnost sa svrhom stjecanja dobiti
Obveznik	pravna i/ili fizička osoba koja je obvezna poduzimati mjere i radnje radi sprječavanja i otkrivanja PN/FT u skladu sa ZSPNFT, nad kojom Financijski inspektorat provodi nadzor
Osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti	jesu pravne i fizičke osobe koje djeluju u okviru svojih profesionalnih djelatnosti, a to su: odvjetnik, odvjetničko društvo, javni bilježnik, revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja
Ovlaštena osoba i njezin zamjenik	jesu osobe koje imenuje obveznik, a koje su ovlaštene i odgovorne za provođenje mjera i radnji koje se poduzimaju radi sprječavanja i otkrivanja PN/FT koje su propisane ZSPNFT i propisima donesenim na temelju toga Zakona
Politički izložena osoba	svaka fizička osoba iz zemlje i inozemstva koja djeluje ili je u posljednjoj godini (ili dulje) djelovala na istaknutoj javnoj dužnosti, uključujući i članove njezine uže obitelji ili osobe za koje je poznato da su bliski suradnici takvih osoba
Poslovni odnos	poslovni i svaki drugi ugovorni odnos koji stranka uspostavi kod obveznika, povezan je s obavljanjem temeljne djelatnosti obveznika i trajnijeg je karaktera
Povremena transakcija	transakcija koja se ne obavlja u okviru uspostavljenoga poslovnog odnosa; a odnosi se na transakciju u vrijednosti 10.000,00 eur i većoj, bez obzira na to je li riječ o jednokratnoj transakciji ili o više transakcija koje su međusobno očigledno povezane i koje ukupno dosežu vrijednost od 10.000,00 eur i veću
Pranje novca	predstavlja proces koji čini ukupnost radnji kojima kriminalne skupine ili pojedinci nastoje uložiti prihode ostvarene kriminalnim aktivnostima u legalne financijske tokove i gospodarske aktivnosti, te ih prikazati kao prihod od zakonitih djelatnosti

Proliferacija (širenje) oružja za masovno uništenje	podrazumijeva razvoj, proizvodnju, stjecanje i posjedovanje, skladištenje i isporuku, transport i prijenos oružja za masovno uništenje, kao i sredstava za njegovo prenošenje suprotno nacionalnim zakonima ili međunarodnim obvezama, a također uključuje i korištenje tehnologije, softvera, roba i usluga te stručnog znanja
Pružatelj usluga povezanih s trustovima ili trgovačkim društvima (eng. <i>Trust and Companies Services Provider - TCSP</i>)	jest svaka osoba koja u skladu sa svojim poslovanjem trećim osobama pruža bilo koju od sljedećih usluga: a) osnivanje trgovačkih društava ili drugih pravnih osoba b) obavljanje funkcije ili postavljanje druge osobe da obavlja funkciju direktora ili tajnika trgovačkoga društva, partnera u partnerstvu ili sličnoga položaja u odnosu na druge pravne osobe c) pružanje usluga registriranoga sjedišta, poslovne adrese, korespondentne adrese ili administrativne adrese i ostalih povezanih usluga trgovačkomu društvu, partnerstvu ili nekoj drugoj pravnoj osobi ili pravnom uređenju d) obavljanje funkcije ili postavljanje druge osobe da djeluje kao upravitelj trusta osnovanoga izričitom izjavom (engl. express trust) ili sličnoga pravnog uređenja e) obavljanje funkcije ili postavljanje druge osobe da obavlja funkciju nominalnoga dioničara u ime druge osobe, osim ako je riječ o trgovačkome društvu uvrštenome na uređeno tržište koje podliježe obvezi objavljivanja podataka u skladu s pravom Europske unije ili ekvivalentnim međunarodnim standardima
Rizik pranja novca i financiranja terorizma	podrazumijeva rizik da će stranka zlouporabiti financijski sustav za pranje novca ili financiranje terorizma, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod biti posredno ili neposredno upotrijebljeni za pranje novca ili financiranje terorizma
Skupina zemalja za financijsku akciju (engl. <i>Financial Action Task Force - FATF</i>)	koje je međudržavno tijelo osnovano u Parizu 1989., na sastanku zemalja G-7, čija je zadaća utvrđivanje standarda i promoviranje učinkovite implementacije standarda (40 Preporuka) i promicanje učinkovite provedbe zakonskih, regulatornih i operativnih mjera za SPNFT na međunarodnoj razini.
Službeni osobni dokument	službeni osobni dokument jest svaka javna isprava s fotografijom osobe koju izdaje nadležno državno domaće ili strano tijelo, a sa svrhom identifikacije osobe
Sredstva	jesu imovina i financijska sredstva i koristi bilo koje vrste, uključujući virtualnu imovinu, gospodarske resurse (uključujući naftu i druge prirodne resurse), te uključujući: a) gotovinu, čekove, novčane tražbine, mjenice, novčane doznake i druga sredstva plaćanja b) uložena sredstva kod obveznika c) financijske instrumente određene zakonom koji uređuje tržište kapitala kojima se trguje javnom ili privatnom ponudom, uključujući dionice i udjele, certifikate, dužničke instrumente, obveznice, garancije i izvedene financijske instrumente d) ostale isprave kojima se dokazuju prava na financijskim sredstvima ili drugim financijskim izvorima e) kamate, dividende i druge prihode od sredstava f) tražbine, kredite i akreditive
Stranka	osoba koja uspostavlja ili već ima uspostavljeni poslovni odnos kod obveznika ili obavlja povremenu transakciju
Sumnjiva transakcija	svaka pokušana ili izvršena transakcija za koju obveznik procijeni da u vezi s njom ili s osobom koja obavlja transakciju postoje razlozi za sumnju na PN/FT odnosno da transakcija uključuje sredstva proizašla iz nezakonitih aktivnosti
Stvarni vlasnik	svaka fizička osoba (osobe) koja je konačni vlasnik stranke ili kontrolira stranku ili na drugi način njome upravlja, i/ili fizička osoba (osobe) u čije ime se provodi

	transakcija, uključujući onu fizičku osobu (osobe) koje izvršavaju krajnju učinkovitu kontrolu nad pravnom osobom ili pravnim uređenjem
Transakcija	svaki primitak, izdatak, prijenos s računa na račun, zamjena, čuvanje, raspolaganje i drugo postupanje s novcem ili drugom imovinom kod obveznika
Više rukovodstvo obveznika	zaposlenik obveznika s dovoljno znanja o izloženosti institucije riziku od pranja novca i financiranja terorizma te odgovarajuće razine da donosi odluke koje utiču na njezinu izloženost riziku te ne treba, u svim slučajevima, biti član uprave ili drugog poslovnog tijela obveznika
Zakon	podrazumijeva Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (ZSPNFT) koji je na snazi

DODACI

DODATAK 1 - KORISNE POVEZNICE

Poveznice koje se odnose na sprječavanje financiranja terorizma

1. Poveznica na UN-ov popis osoba povezanih s ISIL-om (Da'esh) i Al-Qaida-om:
https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/1267/aq_sanctions_list
2. Poveznica na UN-ov popis osoba povezanih s Talibanima:
<https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/1988/materials>
3. Poveznica na popis Ministarstvo financija SAD-a (U.S. Department of the Treasury):
4. <http://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/SDN-List/Pages/default.aspx>
5. Poveznica na stranicu Ministarstva vanjskih i europskih poslova - međunarodne mjere ograničavanja:
<http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/medunarodne-mjere-ogranicavanja/>
6. Poveznica na javne dokumente SOA-e:
<https://www.soa.hr/hr/dokumenti/javni-dokumenti-soa-e/>

Poveznice koje se odnose na sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje (proliferacija)

Poveznica na popis sastavljen temeljem Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1718 (2006):
<https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/1718/materials>

Poveznica na popis sastavljen temeljem Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2231 (2015):
<https://www.un.org/securitycouncil/content/2231/list>

Poveznica na stranicu Ministarstva vanjskih i europskih poslova - sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje:

<http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/medunarodna-sigurnost/nuklearno-razoruzanje-i-sprecavanje-sirenja-oruzja-za-masovno-unistenje/>

Poveznica na izvješća Međunarodnog monetarnog fonda u vezi s offshore financijskim centrima:

<http://www.imf.org/external/np/ofca/ofca.asp>

Poveznice na liste rizičnih zemljama i zemalja s ključnim nedostacima u pogledu usklađenosti s međunarodnim standardima vezanima uz SPNFT:

MONEYVAL: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/default_en.asp

FATF: www.fatf-gafi.org

DODATAK 2. - INDIKATORI ZA PREPOZNAVANJE FINANCIRANJA TERORIZMA

U slučajevima koji su sakupljeni FOJ-evi Egmont grupe⁷, najčešći utvrđeni indikatori za transakcije koje su povezane sa slučajevima financiranja terorizma su slijedeći:

Bihevioralni indikatori:

- Ugovorne strane u transakciji (vlasnik, korisnik, itd.) su iz država koje su poznate po tome da podržavaju terorističke aktivnosti i terorističke organizacije.
- Uporaba lažnih društava, uključujući *shell* tvrtke.
- Uvrštenost pojedinca na UN-ov popis osoba povezanih s ISIL-om (Da'esh) i Al-Qaida-om.
- Mediji izvještavaju da je vlasnik računa povezan s poznatim terorističkim organizacijama ili da je uključen u terorističke aktivnosti.
- Stvarni vlasnik računa nije prikladno identificiran.
- Korištenje nominalnih vlasnika, trustova, članova obitelji ili računa trećih strana.
- Korištenje lažnog identiteta.
- Iskorištavanje neprofitnih organizacija.

Indikatori povezani s financijskim transakcijama

- Uporaba sredstava neprofitne organizacije nije dosljedna svrsi radi koje je osnovana.
- Transakcija nije ekonomski opravdana s obzirom na poslovanje ili profesiju vlasnika računa.
- Niz složenih prijenosa sredstava s jedna na drugu osobu kao sredstvo prikriivanja izvora ili namjeravane uporabe tih sredstava.

⁷ https://download.verafin.com/wp-content/uploads/2016/09/Egmont_Group_FIUs_and_Terrorist_Financing_Analysis.pdf

- Transakcije koje nisu dosljedne uobičajenoj aktivnosti na računu.
- Depoziti su strukturirani tako da su taman malo ispod praga za izvještavanje kako bi se izbjegla detekcija.
- Višestruki gotovinski depoziti i podizanja gotovine koji izazivaju sumnju.
- Učestale aktivnosti na bankomatima, u zemlji ili na međunarodnoj razini.
- Nepostojanje poslovnog niti ekonomskog opravdanja za transakciju.
- Višestruki depoziti gotovine u malim iznosima na račun nakon čega slijedi elektronički prijenos većeg iznosa u drugu državu.
- Korištenje više računa inozemnih banaka.

Potencijalno sumnjive aktivnosti koje mogu ukazati na financiranje terorizma

Primjeri potencijalno sumnjivih aktivnosti koje mogu ukazati na financiranje terorizma iz nastavka primarno se temelje na „Smjernicama za financijske institucije pri otkrivanju financiranja terorizma“⁸ donesene od strane FATF-a. FATF je međuvladino tijelo čija svrha je razvoj i promocija politika, i na nacionalnoj i na međunarodnoj razini, za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Aktivnosti koje nisu dosljedne poslovanju stranke

- Sredstva su generirana putem poduzeća u vlasništvu osoba istog podrijetla ili putem poslova koji uključuju osobe istog podrijetla iz visokorizičnih država (npr., države određene od strane nacionalnih tijela i FATF-a kao nekooperativne države ili područja).
- Izjavljeno zanimanje stranke nije u skladu s vrstom ili razinom aktivnosti.
- Osobe koje su uključene u mjenjačke transakcije dijele istu adresu ili broj telefona, posebno kada je adresa ujedno i poslovno sjedište ili kada transakcija nije u skladu s izjavljenim zanimanjem stranke (npr. stranka je student, nezaposlena ili samozaposlena osoba).
- S obzirom na neprofitne ili dobrotvorne organizacije, financijske transakcije se događaju kad za to nema ekonomske svrhe ili kada nema poveznice između registriranih aktivnosti organizacija i drugih stranaka iz transakcije.
- Iznajmljen je sef trgovačkom subjektu kada su poslovne aktivnosti stranke nepoznate ili takve aktivnosti ne opravdavaju upotrebu sefa.

Prijenos sredstava

⁸ *Guidance for Financial Institutions in Detecting Terrorist Financing*, 24. travnja 2002.

- Velik broj ulaznih i izlaznih prijenosa sredstava se odvija putem poslovnog računa, a pri tome nema logične poslovne ili druge ekonomske svrhe za takav prijenos, posebno kada ove aktivnosti uključuju visokorizične lokacije.
- Prijenosi sredstava se obavljaju u malim iznosima s očiglednom namjerom izbjegavanja pokretanja postupaka identifikacije i izvještavanja.
- Prijenosi sredstava ne sadrže informacije o pošiljatelju, ili o osobi u čije se ime transakcija obavlja kada se takve informacije očekuju.
- Više osobnih i poslovnih računa ili računa neprofitnih ili dobrotvornih organizacija se koristi za prikupljanje i prosljeđivanje malom broju inozemnih korisnika.
- Mjenjačke transakcije se obavljaju u ime stranke putem treće osobe, nakon čega se sredstva prenose u lokacije s kojima stranka nema poslovnu povezanost ili u visokorizične države.

Ostale transakcije koje izgledaju neuobičajeno ili sumnjivo

- Ubrzo nakon transakcija koje uključuju razmjenu valuta slijedi prijenos tih sredstava u visokorizične lokacije.
- Više računa se koristi za prikupljanje i prosljeđivanje sredstava malom broju inozemnih korisnika, bilo fizičkih bilo pravnih osoba, posebno iz visokorizičnih lokacija.
- Stranka pribavlja kreditni instrument ili sudjeluje u komercijalnoj financijskoj transakciji koja uključuje prijenos sredstava u ili iz visokorizičnih lokacije kada nema logičnog razloga za poslovanje s tim lokacijama.
- Banke iz visokorizičnih lokacija otvaraju račune.
- Sredstva se šalju ili primaju putem međunarodnih transfera u ili iz visokorizičnih lokacija.
- Zajmovi po polici osiguranja ili otkupna vrijednost police za koje je moguće dobiti znatnu naknadu.

DODATAK 3. - INDIKATORI ZA PREPOZNAVANJE PROLIFERACIJE ORUŽJA ZA MASOVNO UNIŠTENJE

Niže navedene situacije nisu jedine koje ukazuju na moguće financiranje proliferacije jer aktivnosti financiranja proliferacije mogu imati ista obilježja kao i aktivnosti pranja novca (naročito s pranjem novca kroz trgovinu) i financiranja terorizma. U nastavku su izneseni indikatori iz Aneksa A FATF-ovih smjernica koji mogu ukazati na financiranje proliferacije (*Izješće iz 2008. godine*) te indikatori aktivnosti čiji je cilj izbjegavanje sankcija, a koji su

utvrđeni u drugim izvješćima (npr. izvješća UN-ove Skupine stručnjaka, akademska istraživanja).⁹

A. Elementi koji mogu ukazati na financiranje proliferacije

- Indikatori mogućeg financiranja proliferacije iz Aneksa 1 FATF-ovog *Izvještaja o financiranju proliferacije* iz 2008. godine (po ažuriranom redoslijedu)
- Transakcija uključuje fizičku ili pravnu osobu odnosno drugi subjekt u stranoj državi za koju postoji zabrinutost po pitanju proliferacije.
- Transakcija uključuje fizičku ili pravnu osobu odnosno drugi subjekt u stranoj državi za koju postoji zabrinutost po pitanju preusmjerenja (eng. *diversion*).
- Stranka ili druga ugovorna strana ili njihova adresa su slični onoj koja se nalazi na javno dostupnim listama „blokiranih osoba“ (eng. *denied persons*) ili ima evidentirane prekršaje koji se odnose na kontrolu izvoza.
- Aktivnost stranke ne odgovara njezinom poslovnom profilu ili informacije o krajnjem korisniku ne odgovaraju poslovnom profilu krajnjeg korisnika.
- Društvo za špediciju je navedeno kao konačno odredište nekog proizvoda.
- Robu ne naručuju tvrtke ili osobe iz države navedenog krajnjeg korisnika, već tvrtke ili osobe iz drugih stranih država.
- Transakcija uključuje isporuku robe koja ne odgovara tehnološkoj razini države u koju se isporučuje (npr. oprema za proizvodnju poluvodiča se isporučuje u državu koja nema elektronsku industriju).
- Transakcija uključuje moguće *shell* tvrtke (npr. tvrtke nemaju visok stupanj kapitalizacije ili imaju druga obilježja *shell* kompanije).
- Transakcija ukazuje na povezanost između predstavnika društava koje vrše razmjenu robe, tj. vlasnici ili uprava su isti.
- Zaobilazni putevi isporuke (ako su dostupni) odnosno zaobilazni putevi obavljanja financijske transakcije.
- Financiranje trgovine predviđa put isporuke (ako su dostupni) kroz državu sa slabim zakonodavnim okvirom za kontrolu izvoza ili slabom provedbom propisa koji se odnose na kontrolu izvoza.
- Transakcija uključuje fizičke ili pravne osobe (naročito društva koja se bave trgovinom) koja se nalaze u državama sa slabim zakonodavnim okvirom za kontrolu izvoza ili slabom provedbom propisa koji se odnose na kontrolu izvoza.
- Transakcija podrazumijeva isporuku robe na način koji ne odgovara uobičajenim geografskim obrascima trgovine (npr. izvozi/uvozi li konkretna država obično tu vrstu robe?).
- Transakcija uključuje financijske institucije za koje se zna da imaju nedostatke u svojim sustavima kontrole sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma i/ili imaju sjedište u državama sa slabim zakonodavnim okvirom za kontrolu izvoza odnosno slabom provedbom propisa koji se odnose na kontrolu izvoza.

⁹ FATF *Typologies Report* iz 2008. godine, str. 54.

- Na osnovi dokumentacije pribavljene prilikom provođenja transakcije, naznačena vrijednost pošiljke u odnosu na trošak isporuke očigledno je umanjena.
- Informacije u trgovinskim dokumentima se ne podudaraju s financijskim tijekovima, npr. imena, tvrtke (nazivi) društava, adrese, konačno odredište, itd.
- Obrazac aktivnosti u elektroničkim transferima nije uobičajen ili nema jasnu svrhu.
- Stranka daje nejasne / nepotpune informacije i nerado daje dodatne informacije kad se od njih traže.
- Nova stranka zahtijeva transakciju akreditivom dok čeka na odobrenje novog računa.
- Upute za elektronički transfer ili plaćanja od strane osoba koje nisu navedena na originalnom akreditivu ili drugoj dokumentaciji odnosno plaćanja tim osobama.

B. Dodatni potencijalni indikatori aktivnosti čiji je cilj izbjegavanje sankcija, a koji su utvrđeni u drugim izvješćima (npr. izvješća UN-ove Skupine stručnjaka, akademska istraživanja)

- Uključenost predmeta koji su predmet kontrole u okviru sustava kontrole izvoza u kontekstu sprječavanja širenja oružja za masovno uništenje odnosno nacionalnih sustava kontrole.
- Uključenost osoba koje su povezane s državom za koju postoji zabrinutost po pitanju proliferacije (npr. osoba s dvostrukim državljanstvom), i/ili se bavi složenom opremom za što nema tehničku podlogu (stručno iskustvo).
- Uporaba gotovine ili plemenitih metala (npr. zlata) u transakcijama za industrijsku robu.
- Uključenost malih trgovačkih društava za trgovinu, brokerskih društava ili posredničkih trgovačkih društava koje često obavljaju poslove koji ne odgovaraju njihovoj uobičajenoj djelatnosti.
- Uključenost stranke ili druge ugovorne strane, koja je registrirana za obavljanje komercijalne djelatnosti, a čije transakcije upućuju na to da djeluje kao društvo za transfer novca.
- Transakcije između društava na temelju „*ledger*“ aranžmana (kroz poslovne knjige) koji zaobilaze potrebu za međunarodnim financijskim transakcijama.
- Stranke ili druge ugovorne strane koji sudjeluju u transakcijama su međusobno povezani (npr. imaju istu fizičku adresu, IP adresu ili broj telefona, ili su im aktivnosti koordinirane).
- Uključenost sveučilišta koji se nalazi u državi za koju postoji zabrinutost po pitanju proliferacije.
- Opis robe kojom se trguje ili financijska dokumentacija su nespecificirani, neuvjerljivi ili navode na pogrešan zaključak.
- Postoji dokaz da su dokumenti ili druge izjave (npr. u vezi sa isporukom, carinom ili plaćanjem) lažne ili krivotvorene.
- Uporaba osobnog računa za kupovinu industrijske robe.